

BSO

BİLKENT SENFONİ
ORKESTRASI

Atatürk Anısına In Memory for Atatürk

Christoph Poppen şef | conductor

Iraz Yıldız piano

Yunus Tuncalı piano

Konzertmeister Irina Nikotina

9 Kasım November 2019

Cumartesi Saturday, 20.00

Bilkent Konser Salonu Concert Hall

Değerli Dinleyicilerimiz,

Gittikçe artan sayılarla yeni dinleyicilerimizin aramıza katılmasından mutluluk ve gurur duyuyoruz. İzleyicilerimizin beğenilerini içten alkışlarıyla sergilemeleri, bizler için paha biçilmez bir destek.

Konserlerimizde ses ve görüntü kaydı yapılmaktadır. Seslendirilen eserlerin bazıları birkaç bölümden oluşmaktadır. Eserin tümü bittikten sonra alkışlamanız bizlere kolaylık sağlayacaktır. Aynı nedenle konser esnasında cep telefonlarınızı tamamen kapatmanızı ve flaşla fotoğraf çekmemenizi rica ederiz.

Dear Listeners,

We are happy and proud to perform to a growing audience. The applause we receive from the audience is an invaluable expression of appreciation.

All our concerts are audio-visually recorded. Some of the works performed by the artists are composed of several parts. It would be highly convenient, if the listeners hold their applause until the end of the work. For the same reason, we kindly ask our listeners to turn off their cell phones and not to take any photographs with flash during the concert.

Program

W.A. Mozart

İki Piyano için Konçerto, Mi bemol majör, KV.365
Concerto for Two Pianos in E flat major, KV.365

I. Allegro

II. Andante

III. Rondeau. Allegro

ara interval

L. van Beethoven

Senfoni No.3, Mi bemol majör, Op.55 “Eroica”
Symphony No.3 in E flat major, Op.55 “Eroica”

I. Allegro con brio

II. Marcia funebre: Adagio assai

III. Scherzo: Allegro vivace

IV. Finale: Allegro molto

Zorunlu durumlarda program değişikliği yapılabilir.

Programs may be subject to changes due to reasons beyond our control.

Christoph Poppen şef conductor

Christoph Poppen, şeflik kariyerinin başından beri yenilikçi programları ve çağdaş müziğe bağlılığıyla dünya çapında tanınıyor. Pek çok kez konuk şef olarak sahneye çıkan Poppen, Bamberger Symphoniker, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Staatskapelle Dresden, Wiener Symphoniker, Orchestre philharmonique de Radio France, Detroit ve Indianapolis Senfoni Orkestraları, Orquestra Sinfônica do Estado de São Paulo, New Japan Philharmonic, Singapur Senfoni Orkestrası, Camerata Salzburg'u yönetti ve Venedik Bienalinde sahne aldı.

Bu sezon Christoph Poppen, birinci şefi olduğu Köln Oda Orkestrası ve birinci konuk şefi olduğu Hong Kong Sinfonietta ile çalışmalarını sürdürecektir; Seul Filarmoni, Residentie Orkest, Hollanda Filarmoni, Deutsche Radiophilharmonie Saarbrücken Kaiserslautern, Orchestre de Pays de Savoie ile konserler verecektir.

Poppen opera şefi olarak, Essen'deki Aalto Tiyatrosunda Saraydan Kız Kaçırma operasının yeni prodüksiyonunda elde ettiği başarının ardından Stuttgart Staatsoper'de Gluck'ün Iphigénie en Aulide yapıtını yönetti. 2016'da yeni bir Don Giovanni prodüksiyonu için Cenova'daki Teatro Carlo Felice'ye döndü. Oper Frankfurt'ta İnci Avcıları ve Sihirli Flüt'ü yönetti. Claude Vivier'in Sing for Me, Death yapıtının Gelsenkirchen'de RuhrTriennale topluluğu tarafından sahneye konan yeni prodüksiyonunu gerçekleştirdi. Poppen, 2017'de Opera Köln'de Weber'in Oberon operasının konser uyarlamasını yönetti.

1995 ile 2006 yılları arasında Münih Oda Orkestrasının Sanat Yönetmeni olan Poppen, kısa bir sürede topluluğun yeni profilini oluşturmasını sağladı. Şef, çok sayıda sipariş yapıta da yer veren, klasik ve çağdaş müzik karşıtlığına dayalı hatasız programlarıyla büyük bir başarıya imza attı. Ağustos 2006'da Saarbrücken Radyo Senfoni Orkestrasının Müzik Direktörlüğüne atanan Poppen, 2007'den 2011 yılına kadar yeni kurulan Deutsche Radiophilharmonie Saarbrücken Kaiserslautern orkestrasının Müzik Direktörlüğünü yaptı. Halen 2014'te kurduğu Portekiz'deki Marvão Uluslararası Festivalinin Sanat Direktörlüğünü yürütüyor.

Christoph Poppen, önce Detmold'daki Hochschule für Musik'te, ardından 1996-2000 yılları arasında yöneticiliğini üstlendiği Berlin'deki Hanns Eisler Hochschule für

Musik'te keman ve oda müziği dersleri verdi. 2001-2005 yılları arasında ünlü ARD Uluslararası Müzik Yarışmasının Sanat Yönetmeni olan Poppen, 2003'ten bu yana Münih'teki Hochschule für Musik und Theater'da keman ve oda müziği profesörü olarak görev yapıyor.

From the start of his conducting career, Christoph Poppen established an international reputation for innovative programming and commitment to contemporary music. A frequent guest conductor, he has appeared with the Bamberger Symphoniker, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Staatskapelle Dresden, Wiener Symphoniker, Orchestre philharmonique de Radio France, Detroit and Indianapolis symphony orchestras, Orquestra Sinfônica do Estado de São Paulo, New Japan Philharmonic, Singapore Symphony Orchestra, Camerata Salzburg and at the Biennale in Venice.

During the current season, Christoph Poppen continues his close and highly successful collaborations with the Kölner Kammerorchester in his role as Principal Conductor and as Principal Guest Conductor of Hong Kong Sinfonietta. He will make his conducting debuts with the Seoul Philharmonic Orchestra and Residentie Orkest, and will return to the Netherlands Philharmonic Orchestra, Deutsche Radiophilharmonie Saarbrücken Kaiserslautern, Orchestre de Pays de Savoie and Bilkent Symphony Orchestra.

As an opera conductor, he very successfully led a new production of *Die Entführung aus dem Serail* at the Aalto Theatre in Essen and performances of Gluck's *Iphigénie en Aulide* at Staatsoper Stuttgart. In 2016 he returned to the Teatro Carlo Felice in Genoa for a new production of *Don Giovanni*. He conducted performances of *Les pêcheurs de perles* at Oper Frankfurt – which led to an immediate re-invitation for *Die Zauberflöte* – and created the new production of *Sing For Me, Death* by composer Claude Vivier with the RuhrTriennale company in Gelsenkirchen. In 2017 he conducted Weber's *Oberon* in concert version at Opera Köln.

From 1995 to 2006, he was Artistic Director of the Münchener Kammerorchester, establishing the ensemble's new profile in a short period of time. His unmistakable programmes, based on a contrast of classical and contemporary music with numerous commissioned works, met with huge success. In August 2006, he was appointed Music Director of the Radio Symphony Orchestra

Saarbrücken, and from 2007 until 2011, he was the Music Director of the newly formed Deutsche Radiophilharmonie Saarbrücken Kaiserslautern. He is now Artistic Director of the highly successful International Festival in Marvão, Portugal, which he founded in 2014.

Christoph Poppen was appointed professor of violin and chamber music at the Hochschule für Musik in Detmold, and later at the Hanns Eisler Hochschule für Musik in Berlin, where he was President from 1996 through 2000. From 2001 to 2005, Christoph Poppen was Artistic Director of the renowned ARD International Music Competition. Since 2003, Christoph Poppen has held a post as professor for violin and chamber music at the Hochschule für Musik und Theater in Munich.

Iraz Yıldız piyano piano

1997 yılında doğdu, piyano çalışmalarına altı yaşında Çağla Çoker ile başladı. 2006-2009 yılları arasında Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarında Yuriy Sayutkin'in öğrencisi oldu. 2007 yılında Rusya'da yapılan 3. Gavrilin Genç Yetenekler Yarışmasında, 2009'da Sofya'da Genç Virtüözler Yarışmasında ve Mersin'de düzenlenen 1. Kamuran Gündemir Ulusal Piyano Yarışmasında mansiyon ödülleri kazandı. 10. Uluslararası Antalya Piyano Festivali Genç Yetenekler Konserinde çaldı. MİAM'ın düzenlediği Muammer Sun Onur Gecesine katıldı. 2010 yılında Fazıl Say ve Arkadaşları projesi kapsamında birçok konser verdi. 6. D-Marin Uluslararası Klasik Müzik Festivaline katıldı. 2012 yılında İstanbul Müzik Festivalinde Muhiddin Dürrüoğlu ile Schubert'in Fantasie, 2013'te Borusan Quartet ile Tonhalle (Zürih) ve Bilkent Konser Salonunda Ulvi Cemal Erkin'in Piyanolu Kentet'ini seslendirdi. 2017'de Howard Griffiths yönetimindeki Wien Radio Symphonieorchester ile Fazıl Say'ın China Rhapsody yapıtını Sony Classical etiketiyle kaydetti.

Çalışmalarına 2010 yılından itibaren Bilkent Üniversitesi Müzik Hazırlık Lisesinde Gülnara Aziz ile devam eden Iraz Yıldız, 2013 yılında Prof. Ersin Onay'ın öğrencisi oldu. 2015 yılında Bilkent Üniversitesi Müzik Hazırlık Lisesinden mezun oldu. 2015-2017 yıllarında eğitimine Brüksel Royal Konservatuvarında (Koninklijk Conservatorium of Brussels) Prof. Boyan Vodenitcharov ile, 2017-2018 yıllarında Codarts Rotterdam'da Bart van de Roer ile devam etti. 2019 yılında Paris Ecole Normale de Musique'de Prof. Jean-Bernard Pommier ile çalıştı.

Iraz Yıldız, 2010 yılından beri Çağdaş Eğitim Vakfının Genç Yetenekler Projesi kapsamında eğitimine devam etmekte, 2017 yılından itibaren ÇEV Genç Yetenekler Projesinin ana sponsoru QNB Finansbank tarafından da desteklenmektedir.

Born in 1997, Iraz Yıldız started playing the piano with Çağla Çoker at age six. Between 2006 and 2009, she studied at the Antalya State Conservatory of Akdeniz University with Yuriy Sayutkin. She received honorable mentions in the 3rd Gavrilin Young Talents Competition organized in Russia in 2007, in the Young Virtuosi Competition in Sofia in 2008, and the First Kamuran Gündemir National Piano Competition in Mersin. She played in the Young Talents Concert of the 10th Antalya International Piano Festival and participated in the Muammer Sun Honor Night organized by MIAM. She gave concerts in the context of Fazıl Say and Friends Project in 2010. She performed at the 6th D-Marin International Classical Music Festival. She played Schubert's Fantasie with Muhiddin Dürrüoğlu at the Istanbul Music Festival in 2012 and Ulvi Cemal Erkin's Piano Quintet with Borusan Quartet in Tonhalle (Zurich) and at Bilkent Concert Hall in 2013. She recorded Fazıl Say's China Rhapsody with the Wien Radio Symphonieorchester conducted by Howard Griffiths for the Sony Classical label.

Iraz Yıldız studied with Gülnara Aziz at the Music Preparatory High School of Bilkent University as of 2010, and was admitted to the class of Prof. Ersin Onay in 2013. Following her graduation from the Bilkent University Music Preparatory High School in 2015, she studied with Prof. Boyan Vodenitcharov at Koninklijk Conservatorium of Brussels from 2015 to 2017 and with Bart van de Roer in Codarts Rotterdam between 2017 and 2018. She studied with Prof. Jean-Bernard Pommier at Paris Ecole Normale de Musique in 2019.

Iraz Yıldız has been supported by the Young Talents Project of the Çağdaş Eğitim Vakfı (ÇEV) since 2010 and sponsored by QNB Finansbank, the main sponsor of the ÇEV Young Talents Projects, since 2017.

Yunus Tuncalı piyano piano

1992 yılında doğdu. Kemancı Veriko Tchumburidze ve viyolenselci Dorukhan Doruk ile kurdukları Trio Arte olarak; Tonhalle, Samos Genç Sanatçılar Festivali, Albert

Long Hall Salonu, Notre Dame de Sion Lisesi Konser Salonu, D-Marin Klasik Müzik Festivali, Süreyya Operası ve Cemal Reşit Rey Konser Salonunda konserler verdi. Trio Arte 2016 yılında, İtalya, Gioia del Colle'deki Pietro Argento Uluslararası Müzik Yarışmasında birincilik ödülü aldı ve 44. İKSV Uluslararası İstanbul Müzik Festivalinde Gérard Caussé ile birlikte çaldı. Trio Arte bu etkinlik için özel olarak Özkan Manav'ın bestelediği "Ludus Modalis" başlıklı eserin dünya prömiyerini gerçekleştirdi.

Yunus Tuncalı Musica Mundi Oda Müziği Festivali (Brüksel), Pablo Casals Oda Müziği Festivali (Prades) ve Oslo'daki ECMA Oda Müziği Festivaline katıldı. 2016 yılında çağdaş müzik topluluğu Tempus Konnex ile Çin turnesi gerçekleştirdi. Tuncalı, Borusan İstanbul Filarmoni, Bilkent Senfoni, Cumhurbaşkanlığı Senfoni, İstanbul ve İzmir Devlet Senfoni Orkestraları ile konserler verdi.

Müzik eğitimine Sevinç Keser, Emre Şen, Stiliana Stavreva ve Ersin Onay'dan dersler aldığı Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesinde başladı. 2010 yılında Tüpraş'ın sponsorluğunu yaptığı, Güher ve Süher Pekinel'in "Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler" projesine dahil oldu. Sağlanan destekle Brüksel Kraliyet Konservatuvarında Alexander Madžar'la eğitimini sürdürdü. Oxana Jablonskaya, Frank Wibaut, Rudolf Buchbinder, Jean-Claude Vanden Eynden, Alexei Lubimov, Dirk Mommertz, Johannes Meissle, Diana Boteva ve İdil Biret'in ustalık sınıflarına katılan Yunus Tuncalı, Mi-Joo Lee ile Berlin Sanat Üniversitesindeki (UdK Berlin) yüksek lisans eğitimini sürdürmektedir.

Yunus Tuncalı was born in 1992. As part of Trio Arte, which he launched with violinist Veriko Tchumburidze and cellist Dorukhan Doruk, he gave concerts at the Tonhalle, Samos Young Artists Festival, Albert Long Hall, Notre Dame de Sion High School Concert Hall, D-Marin Classical Music Festival, Süreyya Opera House and Cemal Reşit Rey Concert Hall. Trio Arte was awarded the first prize at the Pietro Argento International Music Competition in Gioia del Colle, Italy and played with Gérard Caussé at the 44th İKSV International Istanbul Music Festival, where they performed the world premiere of Ludus Modalis composed by Özkan Manav for this occasion.

Yunus Tuncalı performed at the Musica Mundi Chamber Music Festival in Brussels, Pablo Casals Chamber Music Festival in Prades, and ECMA Chamber Music Festival

in Oslo. In 2016, he went on a tour in China with the contemporary music ensemble Tempus Konnex. The soloist also gave concerts with the Borusan Istanbul Philharmonic, Istanbul and Izmir State Symphony Orchestras, Bilkent Symphony and the Presidential Symphony Orchestra.

Tuncalı started his studies at the Music and Performing Arts Faculty of Bilkent University, where he studied with Sevinç Keser, Emre Şen, Stiliana Stavreva and Ersin Onay. In 2010, he was involved in the “Young Musicians on World Stage” project carried out by Güher and Süher Pekinel and sponsored by Tüpraş. With the support provided through this project, he continued his studies at the Brussels Royal Conservatory with Alexander Madžar. He participated in the masterclasses of Oxana Jablonskaya, Frank Wibaut, Rudolf Buchbinder, Jean-Claude Vanden Eynden, Alexei Lubimov, Dirk Mommertz, Johannes Meissle, Diana Boteva and İdil Biret. Tuncalı is currently pursuing a master’s degree at Berlin Arts University (UdK Berlin) with Mi-Joo Lee.

Wolfgang Amadeus MOZART (1756–1791)

İki Piyano için Konçerto, Mi bemol majör, KV.365
Concerto for Two Pianos in E flat major, KV.365

Dört el ya da iki piyano için müzik bestelemek, Mozart’ın zamanında alışılmış bir durum değildi. Öyle ki, 1760’larda henüz küçük birer çocukken çıktıkları Avrupa konser turunda Wolfgang ve Nannerl, piyanoyu beraber çalmalarıyla kendilerine isim bile yapmışlardı. Nannerl, Wolfgang’ın kendisinden beş yaş büyük kız kardeşi ve Mozart ailesinin diğer harika çocuğuydu (1764’te yazdığı bir mektupta babaları Leopold Mozart, Nannerl’den “Avrupa’nın en yetenekli piyanistlerinden biri” olarak bahseder). Nannerl, 1762’den 1767’ye kadar bu turlarda ailesine eşlik etmiş, evlilik yaşı geldiği 1769’dan itibaren de sanatsal yeteneğini göstermesine daha fazla izin verilmemişti. Wolfgang yurt dışında besteci ve virtüöz olarak yükselmeye devam ederken, o annesi ile Salzburg’da kaldı.

Mozart, 1777-79 yılları arasında kendisine daha iyi bir saray müzisyenliği pozisyonu bulmak üzere yeni bir Avrupa turuna çıkmıştı. 17 yaşından beri çalışmakta olduğu Salzburg sarayındaki pozisyonu onu tatmin etmiyor ve kendini bu küçük şehirde izole hissediyordu. Münih, Mannheim ve Paris’i kapsayan tur başarısızlık ve

talihsizliklerle geçti. Mozart, bu yolculuğunda sadece üç saray tarafından da geri çevrilmemiş, yolculuğunda kendisine eşlik eden annesini de Paris'teyken beklenmedik bir şekilde kaybetmişti. Üzgün bir şekilde Salzburg'daki saray görevine geri dönen Mozart, aynı yıl double concerto formatında iki eser kaleme aldı. Bunlardan biri Keman ve Viyola için Sinfonia Concertante (KV.364), diğeri ise İki Piyano için Mi bemol majör Konçertoydu (KV.364). Mozart bu konçertoyu muhtemelen kız kardeşi Nannerl ve kendisi için yazmış ancak iki kardeş hiç bir zaman tekrar birlikte sahneye çıkamamışlardır. Konçerto, Mozart ve yetenekli öğrencisi Josepha Auernhammer tarafından seslendirilmiştir.

Mozart'ın 19. yüzyıl bestecilerinin konçerto anlayışını temelden etkilemesi, onun barok konçerto tipi ile 18. yüzyılda gelişen ariya formlarını başarılı bir şekilde birleştirerek yepyeni bir model yaratmasından kaynaklanır. Mozart konçertolarında solist, tıpkı bir ariyada duygularını seyirciye aktaran bir opera kahramanı gibi sahnede piyanosu aracılığı ile dinleyicilere kendi iç dünyasını sunar. Söz konusu iki konçertoda da durum farklı değildir. Burada dinleyicinin kulağına kapıları açılan iki kahramanın/öznenin iç dünyasıdır. Mozart hakkındaki klasik kitabından Hermann Abert'in sözleri, bu iki konçerto için de geçerlidir: "[İki solist] tüm melodileri paylaşır, birbirlerinin müziğini değiştirir, birbirlerini keser, hatta zaman zaman nazikçe tartışır; ancak kardeşçe fikir birlikleri asla ciddi bir düşünce farklılığı yüzünden zedelenmez".

Mozart'ın bu eserleri bestelediği ve seslendirdiği piyanonun günümüz modern piyanosundan farklı olduğunu belirtmek gerekir. Modern piyano geniş hacimli sesi ve pedal sisteminden kaynaklanan olanakları ile tek başına bir orkestranın gücüne ulaşabilecek bir çalgıdır. Mozart çağının piyanosu ise daha küçük seslidir ve pedal sisteminden yoksundur ancak büyük bölümü ahşap olan yapısı bir opera sanatçısı gibi şarkı söylemişçesine lirik ezgileri yorumlamaya çok uygundur.

Eser üç bölümden oluşur; askeri bir fanfari andıran bir motifle başlasa da genelinde lirik, melodik ve ışıltılı Allegro; son derece hassas ve içten Andante; armonik sürprizlerle dolu ve solistler için uzun bir ikili cadenza içeren canlı ve coşkulu Rondo. Süresi yaklaşık 25 dakikadır.

Making a composition for piano four-hands or two pianos was rare in Mozart's time, so much so that Wolfgang and Nannerl made a name for themselves by playing the piano together during a European concert tour which they went on in 1760s, while both were still children. Nannerl, Wolfgang's five years older sister, is the other child prodigy in the Mozart family (In a 1764 letter, their father Leopold Mozart describes her as "one of the most talented pianists in Europe"). Nannerl accompanied her family on these tours from 1762 to 1767, but was not allowed to display her artistic ability after 1769, when she reached the age of marriage. While Wolfgang continued to shine as a composer and virtuoso abroad, she stayed in Salzburg with her mother.

Between 1777 and 1779, Mozart toured Europe in the hope of finding a better court musicianship position. He was not satisfied with the post he held at the Salzburg court since he was 17, as he felt isolated in this small city. His unsuccessful tour of Munich, Mannheim and Paris brought nothing but disappointment. Besides being turned down by the three courts he visited during this travel, he also suffered the unexpected loss of his mother, who was accompanying him, in Paris. He went back to his post in the Salzburg court, heartbroken, and wrote two works in the form of double concerto in the same year. One of these is the Sinfonia Concertante for Violin and Viola (K.364) and the other is the Concerto in E flat major for two pianos. Mozart probably wrote this concerto for his sister Nannerl and himself, but the two siblings could never perform together on stage again. The concerto was played by Mozart and his talented student Josepha Auernhammer.

The profound influence Mozart had on the concerto understanding of the 19th century composers can be attributed to his creation of a brand new model by successfully blending the baroque concerto type with the aria forms that developed in the 18th century. In Mozart's concerti, the soloist presents his/her inner world to the audience through the piano, just like an opera protagonist conveying his/her feelings to the listeners through an aria. The same characteristic can be seen in both double concertos, where the two protagonists/subjects reveal their inner worlds for the audience to hear. In his classical book on Mozart, Hermann Abert makes exactly the same point: "[The two soloists] share all their melodies, vary each other's music, interrupt each other, even argue

gently on occasion; however, their fraternal agreement is never troubled by any serious differences of opinion."

It should be noted that the piano on which Mozart composed and played these works is different from the modern piano of the present. With its extensive sound and possibilities offered by the pedal system, the modern piano as a single instrument can achieve the power of an entire orchestra by itself. The piano of Mozart's time, however, had a lower sound and was devoid of the pedal system, but its structure, most of which was wooden, was conducive to the interpretation of lyrical melodies, resembling the performance of an opera singer.

The work is composed of three movements: a lyrical, melodic and glittering Allegro, despite its opening with a motif resembling a military fanfare; a highly delicate and sincere Andante; and a lively and enthusiastic Rondo, full of harmonic surprises and a long double cadenza for soloists. The work lasts for about 25 minutes.

Aylin Yılmaz

Ludwig van BEETHOVEN (1770–1827)

Senfoni No.3, Mi bemol majör, Op.55 "Eroica"
Symphony No.3 in E flat major, Op.55 "Eroica"

Beethoven yüzünü geçmişe dönen değil, çağının ruhundan beslenen bir besteciydi. Döneme damgasını vuran olay hiç şüphesiz besteci 19 yaşında bir gençken gerçekleşen Fransız Devrimiydi. Devrim başta opera olmak üzere, hemen tüm müzik türlerini derinden etkilemişti. Devrimden önce ortaya çıkan ancak devrimden sonra yoğun olarak devam eden, vurmaları çalgıların ve nefeslilerin yer aldığı, açık alan törenleri de besteciler için önemli ilham kaynağı oluyordu. Dönemin ruhu umudun, karamsarlığın, şiddetin, ölümün, değişimin bir arada yaşandığı fırtınalı bir ruhtu. Fransız müziğine hükmeden bu duygular, özellikle Paris'te çalışan Cherubini gibi İtalyan bestecilerin etkisiyle, Beethoven'ın sanatını gençliğinden itibaren şekillendirmiştir.

Beethoven Viyana'ya geldiği 1792 yılından beri önce bir piyano virtüozu sonra da piyano sonatı, konçertosu ve senfoni gibi çalgısal türlerde büyük başarılar kazanmış bir besteci olarak ün yapmıştı. Sosyal yönü güçlü bir gençti. Yeteneği sayesinde Viyana'nın önde gelen soylu ve zenginlerinin dikkatini çekiyor onlarla sağlam dostluklar kurabiliyordu.

Beethoven'in üçüncü senfonisi üzerine ilk fikirlerinin oluşması 1798 yılının ilk aylarına denk gelir. Viyana'yı ziyaret eden Fransız Cumhuriyeti hükümeti temsilcisi General Bernadotte ve onun ekibinde yer alan kemancı Rodolphe Kreutzer, Beethoven ile yakın ilişkiler kurmuştu. Besteci, Kreutzer adına önemli bir keman sonatı besteledi. Bernadotte Beethoven'e Napolyon Bonaparte onuruna bir senfoni yazmasını önermişti. Beethoven 1802 yılından itibaren başarılarla olduğu kadar yaşamında üzüntüler ve hayal kırıklıklarıyla dolu bir döneme girmiştir. 1796 yılında başlayan işitme kaybı ikinci senfonisini yazdığı 1802 yılında sağırılığa varan boyutlara varmış, insanlarla olan iletişimini çok güç bir hale getirmiş, onu yalnızlığa itmişti. Doktorunun tavsiyesine uyararak 1802 yılının Nisan ayında Heiligenstadt kentinin bir köyünde Ekim ayına dek kalarak dinlenmek istemişti. Orada karamsarlık içerisinde kardeşleri Carl ve Johann'a ölümünden sonra iletmek üzere vasiyetini yazmıştı. Sanatçının 32 yaşında yazdığı ve ölümünden sonra ortaya çıkan bu dokümanda kötümserliği ve kendine sığınak olarak "sanatını" görmesi dikkati çeker.

Beethoven sığındığı limanda artık limitleri zorlayan, genel geçer kabullerin ötesine geçen eserler yazar. Op.31 ve 53 numaralı piyano sonatları ile üçüncü senfonisi bu doğrultuda yazdığı önemli eserlerdir. Yapıtın eskizleri Heiligenstadt döneminde yapılmaya başlanmıştır.

Besteci 1804 yılında senfoniye tamamladığında, başta öğrencisi ve dostu Ferdinand Ries olmak üzere, arkadaşları yapıtın Napolyon'a ithaf edildiğini belirten yazıyı partiyonun kapağında görmüşlerdir. Eser Napolyon düşünülerek, onun temsil ettiği Cumhuriyet değerleri üzerine yazılmıştır. Ancak aynı yıl içerisinde Napolyon kendisini imparator ilan ederek, Beethoven'in zihnindeki pek çok kavramı alt üst etmiştir. Bestecinin verdiği tepki sert olur. Kapaktaki yazıyı, neredeyse kağıdı yırtarak, karalar. Eser 1806 yılında Viyana'da yayınlandığında kapakta "Büyük bir adamı anmak üzere yazılmış olan kahramanlık senfonisi (Sinfonia eroica composta per festeggiare il Souvenire di un grand'Uomo) ifadeleri yer almıştır. Eserin ilk seslendirmesi, Beethoven'i maddi olarak destekleyen önemli kişilerden olan Prens Franz Joseph Lobkowitz'in sarayında yapılmıştır. Bahsedilen "büyük adam"ın Lobkowitz'in sarayında yapılan seslendirmelerde bulunan ve yapıta hayran kalan ancak 1806 yılında Napolyon'a karşı savaşırken hayatını kaybeden Prusya Prensi Louis Ferdinand olduğu düşünülür. Eserin ilk seslendirmeleri büyük bir hayranlıkla karşılanır

ancak hemen tüm tepkiler alışılmadık uzunluğu ve zor anlaşılabilirliği üzerinde yoğunlaşır. Eserin yalnızca birinci bölümü dönemin diğer bestecilerinin senfonilerinin tamamından daha uzundur. Bu uzunluk Beethoven'ın klasik senfoni yapısına önerdiği yeni bir boyutla ilişkilidir.

Eserin birinci bölümünde "bir kahraman"ın öyküsü anlatılır. Bu anlatım herhangi bir metne dayanmadan yalnızca müzikle yapılır. Kahramanın öyküsü, diğer dramatik yapılarda olduğu gibi, çatışmalar üzerinden kurgulanır. 3. Senfoni'de, özellikle birinci bölümde, bu kurgu yalnızca müzikal materyalin özelliklerinden oluşturulmuş diyalektik ile meydana getirilmiştir. Böylelikle aynı anda iki ayrı yapısal boyut var olur. Birinci boyut klasik sonat allegro biçimidir. İkincisi ise söz konusu dramatik akıştır. Müzikal materyalin tüm yapıya hakim olması fikrini ortaya atmış olması sebebiyle bu yapıt modern müziğin ilk büyük eseri olarak görülebilir. Müzikal materyale dramatik anlamlar yüklenmesi ve tüm bölümün yalnızca bu materyal üzerine inşa edilmiş olması müzik tarihinin önemli dönüm noktalarından biridir.

Eserin ikinci bölümü bir cenaze marşıdır. Birinci bölümde anıtsal bir biçimde tasvir edilen kahramanlıkların ardından, kaybedilen büyük kahramanlara karşı bir saygı duruşu niteliğindedir. Do minör tonunun kasvetli havasının egemen olduğu giriş bölümünün ardından duyulan, do majör bölümü yaşanan tüm acılara rağmen umudun var olduğunu haykırır. Bu bölümün ardından Do minörün hüzünlü atmosferine geri dönülür. Beethoven Do minör ve majör arasındaki çatışmayı daha sonra da yazdığı, 5. Senfoni başta olmak üzere, pek çok eserinin merkezine koyacaktır.

Çoşkulu bir Scherzo olan üçüncü bölümde ilk iki bölümün gergin anlatımlarına bir süreliğine ara verilir. Final bölümü bestecinin 1801 yılında yazmış olduğu Prometheus isimli baleden alınmış bir tema üzerine yapılmış çeşitlemelerden oluşmuştur. Daha önce Bach'ta görülen bu gelişkin varyasyon anlayışı Beethoven ile birlikte orkestral bir düzleme taşınmıştır. Bu yaklaşım 19. yüzyılda başta Brahms, Liszt, Schumann gibi büyük besteciler olmak üzere pek çok besteciye derinden etkileyecektir. Neredeyse birinci bölüm kadar büyük bir yapıya sahip olan final bölümü, önce Beethoven'ın 9. Senfoni'sinde görülen daha sonra 19. yüzyılda yaygınlaşacak olan senfonilerde son bölümün merkeze alınması fikrinin ilham kaynaklarından biridir.

Dr. Onur Türkmen

In May 1804, Napoleon, who had been acceptable to Beethoven as a military dictator as long as he called himself First Consul, had himself crowned Emperor, and the disappointed and angry composer scratched out the words “intitolata Bonaparte” on the title page of his newly completed symphony. So violent was the erasure as to leave a hole in the paper. Actually Beethoven blew hot and cold on that issue. In August of that same year, he told the publishing firm of Breitkopf & Härtel in Leipzig that this symphony “is really called ‘Bonaparte’ [sic],” and in 1810 he considered dedicating his Mass in C to the Emperor, then at the height of his power. At some point, too, Beethoven penciled the words “Geschrieben auf Bonaparte” (“Written on Bonaparte”) on that mutilated title page. But the score of the Third Symphony as printed in October 1806 tells us that this is a *sinfonia eroica*, a “heroic symphony . . . composed to celebrate the memory of a great man.”

“I’ll pay another Kreuzer if the thing will only stop,” a gallery wit called out at the public premiere of the *Eroica* in 1805. One reviewer conceded that in this “tremendously expanded, daring, and wild fantasia” there was no lack of “startling and beautiful passages in which the energetic and talented composer must be recognized,” but he felt that the work “loses itself in lawlessness.” Another critic, deploring the composer’s ways of achieving “a certain undesirable originality” and proclaiming the new symphony with its “inordinate length” to be “unendurable to the mere music lover,” expressed the wish that “Herr van B. would employ his admittedly great talents in giving us works like his symphonies in C and D, his ingratiating Septet in E-flat, the intellectual Quintet in C, and others of his early works that have placed him forever in the ranks of the foremost instrumental composers.”

Beethoven had given his audience plenty to be upset about—a symphony half again as long as any they would have known, and one unprecedented in demands on orchestral virtuosity that were almost certainly inadequately met, unprecedented as well in the complexity of its polyphony, in the unbridled force of its rhetoric, in the weirdness of details like the famous “wrong” horn entrance in the first movement (the horn has already reached the home chord of E-flat while the violins are still preparing its arrival with a dissonance), and with the radical disintegration of the theme at the end of the monumental second movement Funeral March.

Another newness in the Eroica is the shift of the center of gravity from the first movement to the Finale. Or almost. Even to the most historically oriented listener, the Eroica, with its aim of offering a finale that is not just an ending but a culmination and a place of resolution for an enormous range of accumulated tensions and questions, comes across as a new sort of symphony.

Facing a new challenge in his finale, Beethoven turned to old music; that is, he made a set of variations on a theme he had first used in a group of contradances in 1800-01, which he had introduced at about the same time in the finale of his ballet *The Creatures of Prometheus*, and which had also yielded *Fifteen Variations and a Fugue for Piano* in 1802. In the symphony he provides a grand, rhetorical introduction or “frame.” After the witty exploration of the possibilities of the bass alone comes a powerful set of variations on the combined melody and bass. In the *Piano Variations* he had wrapped it all up with a fugue. Now he does something subtler. Instead of making his excursion into polyphonic style a separate chapter, he infuses his variations with polyphony throughout their course. The vitality of texture that this gives him is one of the chief sources of the propulsive energy of the movement. True to classical tradition for variations, Beethoven slows the tempo near the end. The slow variations here are an apotheosis, a climax of towering force. Carefully Beethoven dismantles this structure. The music is almost an echo of the “disintegration” of the *Funeral March*. Then he resumes speed—returns in fact to a quasi-variation of the initial “frame”—to close, to fulfill his “heroic symphony” in triumphantly affirmative noise.

Michael Steinberg

bilet.bilkent.edu.tr Gişe | Ticket Office: (312) 290 1775
www.bso.bilkent.edu.tr bso@bilkent.edu.tr

Bilkent Üniversitesi

Bilkent Üniversitesi kültür ve sanat faaliyetidir. | Cultural and artistic activity of Bilkent University.

Bilkent Senfoni Orkestrası

Bilkent Symphony Orchestra

1. Keman | 1st Violin

Irina Nikotina, *konzertmeister asst.*

Bahar Kutay

Suzana Bezhanı

Refik Zamanalıođlu

Adilhoca Aziz

Vseslava Öztürk

Süreyya Defne

Davut Aliyev

Elena Postnova

Hüseyinali Hüseyinaliyev *

Emel Özer *

2. Keman | 2nd Violin

Feruz Abdullayeva, *grup şefi | principal*

Eren Kuştan, *grup şefi yrd. | principal asst.*

Elena Rihsi

Marina Agapova

Adelya Ateşođlu

Nil Cetiz

İskender Okeev

Nazik Rahmedova

Senem Akgöl *

Dirimcan Ceserođlu *

Viyola | Viola

Cavid Cafer, *grup şefi | principal*

Yukiyo Hirano, *grup şefi yrd. | principal asst.*

Sema Hakiođlu

Uluđbek Rihsi

Ece Akyol

Svetlana Simolin

Elif Kuştan

Emre Coştun Akman

Elena Gnezdilova

İrşad Mehmet

Viyolonsel | Violoncello

Hayreddin Hoca, *grup şefi | principal*

Serdar Rasul

Artur Rahmatulla

Adil Babacan

Yiđit Ülgen

Verda Çavuşođlu

Salim Gayıblı

Kontrbas | Double Bass

Sergey Margulis, *grup şefi | principal*

Dritan Gani

Zurab Tsitsuashvili

Şalva Gagua

Dođukan Pahsa

Flüt | Flute

Albena Sezer, *grup şefi | principal*

Zita Zemleni

Obua | Oboe

Selçuk Akyol, *grup şefi | principal*

Violetta Lupu

Klarnet | Clarinet

Selen Özyıldırım

Leonid Volkov

Fagot | Bassoon

Ozan Evruk, *grup şefi | principal*

Sefa Erşahin *

Korno | Horn

Mustafa Kaplan, *grup şefi | principal*

Hasan Erim Hacet

Hüseyin Uçar *

Trompet | Trumpet

Onurcan Çaçatay

Krasimir Konyarov

Vurmalı Çalgılar | Percussion

Aydın Mecid, *grup şefi | principal*

* Misafir Sanatçı | Guest Artist